

szélhetünk egy egyetemes világkultúra alakulásáról, mely ténnyel szemben hatását veszti az elégizálás Európa hanyatlása felett, annál is inkább, mert ezt az egyetemességet éppen Európa teremtette meg azzal, hogy «elárulta» civilizációját, azaz a világ tanítómesterévé lett s éppen ennek következtében e világkultúra kristályosodási magva az az európai kultúra, melynek halálát Spengler oly buzgalommal gyászolja. *Joó Tibor.*

Új novellás könyvek.

Simon Lajos : Két kis piros esizma.

A szerző gyermekkorát, faluját, háborús emlékeit feltáró történetekből csak magát a szerzőt ismerjük meg. Szimpatikus, jókedélyű, jólelkű, becsületes embernek látjuk, aki szeret mesélgetni. Kedvelt témája ő maga és az apja. Érdekes és kedves történeteket választ ki s ezeket becsületes hűséggel írja le. Ha művészi tehetséget nem keres a novellákban, nem is bosszankodik az olvasó, mert kedélyeskedő előadasmódján kívül a szerzőnek nem jelentős az írói képessége.

Pallos Mihály : A sáros földön. Az ember kísértést érez, hogy egy unalmas közhellyel kezdje a kritikát: Csúnya külsőben értékes tartalom. A könyv kiállítása a lehető legócskább. Rossz papiros, visszariasztó boríték, de a novellák határozottan tehetséges író mutatnak be. Témái közvetlen élmények: A mai fiatalság problémáit tárják fel. Az álláskeresés kínjai, a nőülés lehetetlensége, lemaradás mindenün-nen, a teljes súlyával rájuk nehezedeő élet ezer baja, tragikus fordulatai talán akkor is megragadnák az olvasót, ha kisebb művészettel írná le Pallos Mihály.

Az első meglepetés az, hogy a szerző nem vesz fel a komor témák mellé valamilyen vészes és baljóslatú attitűdöt, nem próféta és apostol. *Csak* művész, nem változtatni akar a helyzeten, csak az érdeklő, hogy az örök ember a mai helyzetben hogyan alakul át, milyen lesz a lelke. Ez érdeklő legjobban: az emberi lélek. És meg is tudja fogni. Apró részletekből, találó megfigyelésekből egy-egy egyéniség alakul ki, vagy egy-egy hangulatot szuggerál az olvasóba.

A kötet legsikerültebb darabjai a «Szeresd Mártát» és «A mazli» címűek. Az első egy díjnokot ír le, aki várja Mártát a találkozóra. A lány nem jön el, a szegény, kopott díjnok rájön, hogy jobb ez így, mert nem illik hozzá kedvese. Nem írja le, hogy a díjnok elkeseredik, csak azt mondja meg, hogy eszébe jut, milyen szép volt a lány, milyen finom, az utca ragyog az esti világításban, az alkonyat pompás, ő meg nyomkodik a cipőjéből a vizet és végleg lemond Mártáról. Ez Pallos Mihály egyik kedvelt fogása: Nem írja le a szereplő érzéseit, csak a gondolatait, de azokat úgy írja le, hogy az olvasó nemcsak következtetni tud a hős érzéseire, hanem maga is átérzi.

Kár, hogy ízlése nem elég biztos még az eszközök kiválogatásában. Főlöslleges a sok ritkítás, három pont és gondolatjel. Jelzői is néha a fűzfapoézis himporát szórják maguk körül, különösen, amikor harsogni próbál és erőt akar elárulni. Van néhány mondata is, amit kihagyott, vagy átdogozott volna, ha kevésbé felületes. Ezek azonban a kezdő tévedései, aki még nem találta meg igazi hangját, de tehetségét megmutatta.

Fábián István.